

Alustatalouden faktat ja myytit -podcast

Jakso 15: Ei vain yrityksille – mitä yhteiskunnan toimijoiden pitäisi oppia alustataloudesta?

Mitä kuntien ja kaupunkien pitäisi oppia alustataloudesta? Digi-, data- ja alustaratkaisut ovat keskiössä kunnan ja kaupunkien tuottamissa palveluissa. Haasteita riittää. Ratkaisuja on räätälöity yksittäisille kunnille eivätkä niiden alustamaiset ratkaisut tällä hetkellä skaalautu. Vieraina Oulun kaupunginjohtaja Päivi Laajala ja Kuntien Tieran toimitusjohtaja Jyrki Halttunen. Tavoitimme myös Helsingin kaupungin digitalisaatiojohtaja Mikko Rusaman lyhyeen keskustelutuokioon. Juontajat: William von der Pahlen ja Aalto-yliopiston professori Robin Gustafsson.

Puhujat: William von der Pahlen
Robin Gustafsson
Jyrki Halttunen
Päivi Laajala

[elektronisia ääniä]

Miesääni: Tämäkin ohjelma on Suomen Podcastmedian tuotantoa.

[pirteää elektronista musiikkia alkaa soimaan taustalla]

Jyrki: Jos kuvitellaan, että sata kuntaa päättää pistää yhden asian kuntoon ja pistää siihen miljoona euroa, niin se on sata miljoonaa euroa ja sillä saadaan vain yksi asia kuntoon. Mutta jos laitetaan kerralla kuntoon yksi asia ja se jalkautetaan sataan kuntaan, niin se saadaan tehtyä parilla kolmella miljoonalla.

Naisääni: Tervetuloa kuuntelemaan Aalto-yliopiston Alustatalouden faktat ja myytit -podcastia. Tänään keskustellaan, miksi kuntien data- ja digiasiat ovat haastavia ja usein hankalia projekteja verrattuna yritysmaailman vastaaviin.

[musiikki vaimenee]

William: Tervetuloa Alustatalouden faktat ja myytit -podcastin pariin. Mun nimi on William von der Pahlen. Ja tänään studiossa mukana mun kanssa Aalto-yliopistosta professori Robin Gustafsson. Moi Robin.

Robin: Terve, William.

William: Mikäs on päivän aiheena meillä?

Robin: Ei vain yrityselämälle, mitä yhteiskunnan toimijoiden pitäisi oppia alustataloudesta. Ja erityisesti tarkastelussa tänään on kunnat ja kaupungit.

William: Just näin. Ja me ollaan saatu taas erittäin hyvä vieraskattaus. Meillä on etäyhteydellä mukana Päivi Laajala, Oulun kaupungin kaupunginjohtaja. Ja studiossa paikalla Jyrki Halttunen, Kuntien Tieran toimitusjohtaja. Tervetuloa molemmille mukaan.

Jyrki: Kiitos.

Päivi: Kiitoksia.

William: Jos me kuvitellaan edelläkävijäkunta vuonna 2030, joka on etenkin datassa ja digissä edelläkävijä, niin miltä se näyttäytyy käytännössä? Minkälaista on asua tällaisessa kaupungissa tai kunnassa 2030? Niin jos Päivi vaikka haluat aloittaa.

Päivi: 2030 on loppujen lopuksi aika lähellä. Ja uskon, että silloin kuntalaiset käyttää, suurin osa heistä käyttää entistä enemmän digitaalisia palveluja. Ja me puhutaan nyt jo uudella nimellä ihmislähtöiset palvelut, niin veikkaan, että ihmiset käyttää palveluja 24/7. Eli siellä älykkäät robotit vastaavat palvelutarpeita koskeviin kysymyksiin ja tekevät ratkaisuja. Ja kuntalaiset sitten osallistuvat sitä kautta tuottamalla myös tietoa ja dataa siinä palvelua käyttäessään. Yritykset ovat siinä totta kai mukana ja on syntynyt tällaisista uutta liiketoimintaa.

William: Miten sitten, jos mietitään, hypätään sieltä 2030-luvulta vähän taaksepäin, niin mitä siellä nyt tapahtuu? Mitä kunnat ja kaupungit tällä hetkellä työstää? Minkälaisia esimerkkejä on siitä, mitkä projektit on tällä hetkellä käynnissä, mikä on just nyt tärkeää teille?

Päivi: Kaupunkinäkökulmasta, niin kyllähän kaupungit jatkuvasti joutuvat miettimään palveluja ja niiden tapoja, miten niitä järjestetään ja kuka niitä tuottaa. Niin siinä samalla täytyy koko ajan miettiä, että mikä on tehokasta, mutta samalla asiakkaan, kuntalaisen, sen ihmisen näkökulmasta järkevää ja tarkoituksenmukaista. Ja kyllähän me puhutaan alustataloudesta tällä hetkellä, että kyllä kaupunki on alusta. Ja mä nyt vaikka käytän esimerkkiä ihan tämmöisestä, että tori, tuommainen tavallinen kesätori, niin se torialuehan on tavallaan alusta, jonne voi tulla yrittäjät ja sitten kuntalaiset menevät ostamaan sieltä perunoita ja porkkanoita. Niin tämä alustatalous on minusta vähän samanlaista, että kaupunki pystyy luomaan semmoisen alustan, jonne voi tulla sitten uudenlaisia, erilaisia palveluja tai erilaisia tapoja tuottaa palveluja.

William: Mainitsit tuossa Jyrki, että näiden palveluiden käyttö pitäisi olla parhaimmillaan samaa tasoa kuin vaikka verkkopankin tai verottajan palveluiden käyttö. Niin onko tämä nimenomaan se lähtökohta nyt, kun tämmöisiä digipalveluita kehitetään? Tavallaan eihän se asiakas loppupeleissä varmaan näe hirveää eroa sitten vaikka jonkun kunnan palvelun tai jonkun yksityisen sektorin toimijan välillä. Eli onko tämä nimenomaan semmoinen ohjenuora siinä, kun näitä palveluita tehdään, että sen pitää olla samalla tasolla kuin nämä muutkin palvelut, mitä meille tarjotaan?

Jyrki: Digitalisoinnissahan yksi tavoite on tämmöinen zero touch service eli asiakkaan ei tarvitse tehdä mitään. Ja Suomessa mun mielestä verottaja on päässyt aika hyvään malliin, että sulle tuodaan tämmöinen veroehdotus. Ja monille tai useimmille kansalaisille se riittää sellaisenaan. Kaikki palvelut eivät ole tietenkään samanlaisia. Ja mun mielestä kunnat on sillä tavalla haastavassa tilanteessa, että niillä on todella laaja asiakaskirjo, siellä on asiakkaita vauvasta vaariin. On nuoria ja on ikäihmisiä ja on maahanmuuttajia ja työttömiä. Ja näille erityyppisille asiakasryhmille ei voida tarjota sitä samaa palvelua, vaan meidän pitäisi pystyä kohdentamaan eri asiakasryhmille eri palveluita. Ja tässä ehkä haasteeksi nousee se asiakasryhmien riittävä tuntemus ja tietämys heidän tarpeistaan. Ja miten tämä näkyy siinä digitaalisessa ympäristössä, että jos joku tulee käyntiasiakkaaksi, niin siinä voidaan kasvatusten käydä läpi asioita, mutta jos hän asioikin verkossa, niin tarjotaanko hänelle sitä samaa, mitä sille edelliselle asiakkaalle. Ja uskoisin, että yksityiset yritykset on tässä mestareita. Ehkä hyvässä ja pahassa, että he osaavat kyllä tarjota uusia palveluita edellisen käynnin jälkeen sinulle hyvinkin kohdennetusti.

Päivi: Kuntapuolella on se, että meidän kuntalaiset, niin nehan on hyvin monenlaisissa rooleissa. Että se sama vaikka lapsi, hän on samalla koululainen, hän samalla voi olla lastensuojeluasiakas tai hän voi olla varhaiskasvatushoidossa ja päivähoidossa. Ja hän voi samalla olla myös erikoissairaanhoidon asiakas tai menestyvä musiikin alan opiskelija, joka haluaa käydä erilaisissa kerhoissa. Niin tässä tulee mun mielestä se haaste, että miten luot sen palvelun niin, että sä kokonaisvaltaisesti pystyisit sitten ihmistä palvelemaan siinä elämäntilanteessa. Perheessäkin voi olla kymmeniä eri rooleja, jotka kaikki on rajapinnassa kaupunkiin tai kuntaan. Ja silloin tulee mun mielestä aika iso kysymys, että mikä on se digitaalisen palvelun tuoma mahdollisuus. Kuitenkin se tahtoo aina olla vähän siilomaista tämä palvelujen järjestäminen. Ja pitäisi kuitenkin ehkä pyrkiä siihen, että miten sitä kokonaisvaltaisemmin hoidetaan, ihmisen elämäntilannetta. Sama juttuhan on, vaikka menet lääkäriin, niin hoidetaan sitä yhtä vaivaa, vaikka voi olla loppujen lopuksi kysymys monien asioiden, sairauksien summasta.

Robin: Joo, tuo on äärimmäisen tärkeä pointti nyt tässä kokonaisuudessa. Ja ehkä se just mietitään palveluiden kautta, vaikka nämä terveys- ja sotepalvelut, jotka tietyllä tavalla voi olla sen julkisen tuottamia ja sitten sen yksityisen tuottamia. Ja tämä, että miten meillä vaikka kuntalaisina tai kaupunkilaisina kertyisi näistä molemmista datavirroista se oma sairaus-, potilas-, hyvinvointidata esimerkiksi. Että nämähän menee just yli näitten rakenteiden oikeastaan. Että siinä mielessä just Jyrkille ehkä kysymys, että miten sä näet itse tämän yli kuntien menevän toiminnan, yli näitten sotealueiden menevän toiminnan?

Jyrki: Jos sotesta puhutaan, niin meillä on viisi yliopistosairaalaa ja erityisvastuualueet. Ja nämä hoitaa tiettyjä tehtäviä, tutkimustoimintaa ja muuta hienosti ja hyvinkin keskitetysti. Mutta sitten, jos mennään perustasolle, niin se työ on aika fragmentoitunutta. Ja sama koskee varmaan peruskuntia eri toimissa. Eli rakennusvalvonta on kaupungissa a omansa ja kaupungissa b omansa. Nyt ehkä opetuksen ja kasvatuksen puolella meillä on iso kehityshanke käynnissä 20-luvulla, missä suurten kaupunkien johdolla, ja Oulu on yksi näistä, ollaan rakentamassa tällaista uutta valtakunnallista ekosysteemiä, joka lähtee liikkeelle perusopetuksesta ja sitten laajenee ammatilliseen ja lukioon ja varhaiskasvatukseen. Ja siellä pyritään saamaan aikaan malleja, missä tieto kulkee sen oppijan mukana. Eli jos lapsi tai perhe muuttaa kaupungista toiseen, niin ne historiatiedot aikaisemmasta koulumenestyksestä kulkee mukana. Ja tämä on tosi iso muutos ja edistysaskel. Ja siitä iso kiitos edelläkävijäkunnille, jotka tätä ovat itse asiassa Tieran kanssa työstämässä.

William: Mä luulen, että moni ihminen, kun vertaa vaikka yksityisiä yrityksiä kuntiin, niin ei ymmärrä sitä nimenomaan, että kunnilla ja valtioilla ja usein muillakin tämmöisillä toimialoilla, jotka mielletään ehkä byrokraattisiksi, niillä on myös aika paljon kompleksisemmat tehtävät verrattuna yksityiseen yritykseen, joka aina voi valita, että minkälaista palvelua se tuottaa. Jos joku on kannattamatonta tai joku asiakasryhmä ei ole sille mielenkiintoinen, niin se lopettaa sen palvelun tuottamisen siihen. Kun taas kunnan pitää palvelua nimenomaan kaikkia elämäntilanteesta riippumatta ja nimenomaan monessa eri roolissa olevia ihmisiä. Niin onko tämä ehkä yksi syy myös siihen, miksi kaupungit ja kunnat on ehkä nyt ikään kuin vähän tämmöisessä jälkijunassa tulossa tähän palvelukehittämiseen?

Päivi: Kunnilla on 700 lakisäätteistä tehtävää. Ja 1100 lakisäätteistä velvoitetta. Tietysti monissa niissä on niin, että kunnat saa itse sitten päättää, kuinka ne järjestää tai miten ne tuotetaan. Mutta se on aikamoinen lainsäädäntö, mikä meitä ohjaa ja määrää tai säätelee. Ja siellä on todellakin lakisäätteen velvoite, että se on juuri niin, että asiat pitää hoitaa, oli sitten rahaa tai ei. Tai oli sitten asiakkaita tai asukkaita tai palvelutarpeen saajia minkälaisia tahansa. Ja tämä ehkä saattaa unohtua siinä tilanteessa. Ja niin kuin totesin, että meillä kuntalainen voi olla monen palvelun äärellä yhtä aikaa.

Jyrki: Näistä Päivin esille nostamista asioista johtuen kunnilla on useissa erillisissä tietojärjestelmissä asiakastietoja. On varhaiskasvatuksen tiedot omassaan, perusopetuksen omassaan, soten omassaan, teknisen toimen omassaan. Ja eräskin suuri kunta kertoi, että heillä on 50 tietojärjestelmässä tietoja niistä samoista asiakkaista, jotka asioi kunnan kanssa eri rooleissa. Ja tästä syystä johtuen on hirmuvaikeaa saada kokonaiskuvaa asiakkuuksista ja mitkä asiakkaitten tarpeet on ja mihinkä suuntaan kunnan pitäisi omaa toimintaa kehittää. Ja se on just tämä lakisääteisyys, mitä Päivi nosti esille. Tosi iso haaste.

[pirteää elektronista musiikkia alkaa soimaan taustalla]

Naisääni: Tässä kohtaa otetaan keskusteluun hetkeksi mukaan Helsingin kaupungin digitalisaatiojohtaja Mikko Rusama, jota haastatteli Robin Gustafsson.

[musiikki vaimenee]

Mikko: No jos lähdetään siitä, että meillä on 200 rekisteriä ja 400 järjestelmässä on henkilötietoja. Niin ensinnäkin on todettava, että EU:n tietosuojalainsäädännön mukaan tieto ei saa liikkua, data ei saa liikkua rekisterien välillä ilman selkeätä datankäytön perustetta. Eli se voi pohjautua sopimukseen, luvitukseen tai lainsäädäntöön. Lähtökohtaisesti ajatellaan, niin ei tällaisia henkilötietoja noin vain jaella tuonne avoimena datana. Ja se on oma rajoitteensa. Mutta kun ajatellaan datan avaamista, niin varmaan yksi keskeinen haaste, että mistä sen datan saa, onko se data riittävän laadukasta jaettavaksi ja onko se hyödynnettävissä. Että monta kertaa, kun ajatellaan Helsingin kaupunkikin, niin meillä on paljon vanhoja järjestelmiä ja tällaisia datasiiloja. Ja siinä voi olla hyvinkin työlästä saada se hyödynnettävään muotoon. Tai jos siitä saadaan joku tällainen esimerkiksi Excel-dumppi, niin sitten se kysymys on, että kuinka usein se voidaan sitten päivittää ja miten se data saadaan käytettäväksi, onko se riittävän laadukasta, onko se semmoisessa muodossa, että se on hyödynnettävissä. Niin ei ne mitään ihan triviaaleja haasteita ole. Keskeinen haaste on se, että jos ajatellaan kuntien tarjoamia palveluita, niin meidän palveluita verrataan maailman parhaisiin digipalveluihin. Ja kun ajatellaan tällaisia superalustoja, Facebookia, Amazonia ja Googlea, niin entistä enemmän kuluttajat on näissä palveluissa ja toimii näitten kanavien kautta. Ja ehkä semmoinen kysymys on, että miten kunta tavoittaa kuntalaiset. Niin periaatteessa meidän pitäisi olla niissä kanavissa, jotka on luontevia kaupunkilaisille, kuntalaisille. Jos ajatellaan, että kun kuntalainen lähtee etsimään kunnan tarjoamia palveluita, niin kyllähän se, mä väitän, että Googlen ensimmäinen hakutulossivu on todennäköisesti Helsingin kaupungin tärkein verkkosivu. Että jos tällä ensimmäisellä hakusivulla ei ole linkkiä siihen haluttuun palveluun, niin se on huono homma.

[pirteää elektronista musiikkia alkaa soimaan taustalla]

Naisääni: Nyt palaamme takaisin keskusteluun Oulun kaupunginjohtajan Päivi Laajalan ja Kuntien Tieran toimitusjohtajan Jyrki Halttusen kanssa.

[musiikki vaimenee]

William: Jos hypätään vähän konkreettisiin tarinoin, niin jos miettii semmoisia asioita, mitä tässä viime vuosina on tehty, niin mitä esimerkkejä teillä on nostaa esille esimerkiksi siitä, missä on onnistuttu tällaisissa alustaratkaisuissa ja myös ehkä semmoisissa asioissa, missä vielä on tekemisen paikka? Niin onko tällaisia hyviä sotatarinoita?

Jyrki: Jos kommentoisin valtakunnallisesta näkökulmasta ja alustanäkökulmasta, niin alustoista kun puhutaan, niin monille tulee ensimmäisenä mieleen nämä globaalit isot jättialustat Airbnb ja Facebook ja muut. Ja jos mennään sitten Suomeen ja Suomen kuntakenttään, niin kaikki ei tule ajatelleeksi sitä, että meillä on 309 kuntaa Suomessa ja kunnassa on keskimäärin 18 000 asukasta. Ja alle 18 000 asukkaan kuntia on Suomessa melkein 250 kappaletta. Eli Suomen kuntakenttä on todella fragmentoitunut kenttä. Ja ainoastaan yhdeksän kuntaa, joista Oulu on yksi, on yli 100 000 asukkaan kuntia. Eli Suomi on pienten kuntien maa. Ja jos me halutaan kuntakentälle tuoda alustoja, jotka peittää suuren osan kansalaisista, suomalaisista, niin silloin meidän pitää jalkauttaa nämä alustat kymmeniin tai itse asiassa satoihin kuntiin. Tämä on tavallaan Tieran missio, että me pystytään tuomaan muutosta laajalti kuntakenttään. Ja silloin kaikki, mitä tehdään, niin minimiyksikkö on sata kuntaa. Ja sitä nyt esimerkiksi, äsken puhuttiin DigiOne-hankkeesta, missä Oulukin on mukana, niin seitsemän suurinta ensiksi ja sen jälkeen sitten mennään kohti sitä muuta kuntakenttää. Mutta se yksittäisen kunnan tekeminen on vain pieni osa Suomea.

Robin: No miten sä taas Jyrki kiteyttäisit tämän menestystekijät näiden valtavien laajempien hankkeiden osalta, jotka skaalautuu yli kuntien?

Jyrki: Se uskallus ja liikkeellelähtö, niin se on kaiken a ja o. Ja kuntia tarvitaan nimenomaan siinä toimintalähtöisessä kehittämisessä, että se aito tarve tulee sieltä kunnan suunnasta. Mutta sitten on hirmutärkeää se, että mahdollisimman aikaisin hankkeen liikkeellelähtövaiheessa mietitään, että miten se digiratkaisu tai alusta jalkautuu sitten loppu Suomeen. Koska yksittäisellä kunnalla ei ole tavallaan tehtäväänään rakentaa ratkaisuja muitten kuntien tarpeisiin tai myydä niitä muille kunnille. Ja jos tällainen jalkautuskumppani puuttuu, niin monesti on nähty, että hyväkin idea jää tavallaan lähtökuoppiin, että se jää lämmittämään sitä kehityskuntaa. Mutta ne muut kunnat ei sitten pääse hyötymään siitä. Eli tällaisen kehityskumppanin mukaanotto jo alkuvaiheessa. Ja tällä kehityskumppanimallilla pystytään myös taklaamaan toinen tyypillinen haaste eli se, että meillä on joku hanke, parivuotinen, ja sitten kun se kaksi vuotta on mennyt ja rahat on käytetty, niin ne hankeihmiset siirtyy seuraavaan tehtävään. Ja se hieno lopputulos jää hyllylle pölyttymään. Mutta jos on tällainen jalkautumisorientoitunut kehityskumppani, niin se idea saadaan poimittua sitten muittenkin kuntien käyttöön ja muittenkin kansalaisten käyttöön.

William: Joo, se on semmoinen ikuinen ongelma kaikessa konsultoinnissa ja rakentamisessa, että tarve on tunnistettu ja sitten se tehdään, mutta sitten kukaan ei halua tai osaa tai pysty ottamaan sitä käyttöön, niin sitten se kaikki valuu

vähän hukkaan. Mites sitten, paljon puhutaan tällä hetkellä koodaripulasta ja siitä, että osaava työvoimaa on vaikea löytää ihan kaikkien yritysten, myös ihan maailmanluokan yritysten. Niin onko se näkynyt teillä, kun rekrytoitte ja yritätte löytää työvoimaa näiden ratkaisuiden tekemiseen ja jalkauttamiseen?

Päivi: Nokia Oulussa palkkasi heti sata koodaria lisää, jos vain löytäisi ja saisi. Bittium, yksi meidän merkittävä ICT-alan yritys, toimitusjohtaja sanoi pari viikkoa sitten, että 30 henkilö ottaisiin heti. Ja mä veikkaan, että Oulussa, täällä olisi 400-500 avointa työpaikkaa meidän yrityksissä, jos vain siihen löytyisi henkilöitä. Ja nyt, ei nämä yritykset enää löydä Suomesta eikä Euroopasta, vaan ne rekrytoi Intiasta, Chilestä, Brasiliasta, Ukrainasta. Eli sellaisista maista, joissa opetus, koulutus on ollut samankaltaista, joissa on jo alaa opiskelleita nuoria. Ja kyllä tässä meillä suomalaisilla Suomessa on todella suuri haaste, että miten me työperäiset maahanmuuttajat sujautetaan näppärästi tänne töihin. Että kyllä mä kuulen paljon esimerkkejä siitä, miten haasteellista se työ on.

William: Onko teillä samanlaisia kokemuksia Jyrki kuin yksityisellä sektorilla?

Jyrki: Ehkä näkisin, että Kuntien Tiera on vielä aika pieni yritys. Että meillä oli 2019 sata henkilöä töissä ja nyt meillä on kolmesataa. Eli ei vielä kovin iso. Mutta kuitenkin parilla sadalla on väkimäärä kasvanut. Ja tämä koodaripula ei ole meillä vielä näkynyt. Työ, jolla on merkitystä viehättää monia. Eli jos pääsee kehittämään ratkaisuja, joilla parannetaan oppimistuloksia, lasten ja nuorten oppimistuloksia, tai ehkäistään syrjäytymistä, niin se on sellaista, mitä kovin moni ei pysty tarjoamaan. Ja varsinkin nuoret ihmiset tarttuu koukkuun kyllä, jos tällaisia tilaisuuksia on tarjolla. Että en ole nähnyt vielä. Meillä on kumppaneita, joilta me saadaan osaamista ja oma rekrytointi on myöskin onnistunut aika hyvin. Mutta se on pakko sanoa, että headhuntereita täytyy käyttää tiettyihin positiioihin, että kyllä tiettyistä rooleista on tosi paljon kilpailua, kuten Päivi sanoi.

William: Miten sitten, jos miettii vielä lisää esimerkkejä onnistumisista, niin löytyykö jotain semmoisia tiettyjä alueita, jotain muita alueita edellä, joissa oltaisiin? Jos tämä vielä on ollut vähän sillein, että pikkuhiljaa päästään kehittämään ja tässä on haasteita tehdä tarpeeksi isoja järjestelmiä, niin onko jotain tiettyjä osa-alueita, missä oltaisiin jo ikään kuin vähän edelläkävijöinä pystytty tekemään jotain isommin toimivia alustoja, jotka menee kuntarajojenkin yli?

Jyrki: No mä voisin nostaa tämän palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmän. Tällainen laki tuli voimaan Suomessa 2009 vuonna. Ja siinä oli sitten mukana viisi suurta kaupunkia Oulu, Tampere, Espoo, Turku ja Kouvola itse asiassa. Ja näiden kanssa yhdessä kehitettiin tällainen valtakunnallinen ratkaisu. Ja jos puhutaan alustoista, niin yksi alustan tunnusmerkki on se, että se yhdistää erityyppisiä toimijoita. Ja tämä palvelusetelialusta, siinä on tällä hetkellä mukana 3700 palveluntuottajaa. Eli Mehiläiset ja Terveystalot, isot pelurit. Mutta sitten ihan pieniä paikallisia soteyrityksiä. Ja siinä on melkein 20 000 käyttäjää ja 4 miljoonaa tapahtumaa oli viime vuonna. Ja palvelusetelien volyymi oli yli 500 miljoonaa euroa. Eli tällainen iso ratkaisu, jonka kunnat on yhdessä kehittänyt ja Tiera sitä ylläpitää. Ja sillä hoidetaan just tämä hoitoon pääsy, työllistymisaseteleitä, nuorille kesätyöaseteleitä ja rintamamiesseteleitä, eri käyttötarkoituksiin. Eli kyllä tällaisia esimerkkejä löytyy, jotka on hienosti tuotannossa. Tämäkin on pyörinyt vuodesta 2015.

Päivi: No voisin nostaa tässä esimerkiksi OuluBotin. Eli Business Finland lähti myös mukaan rahoittamaan tällaista hanketta, joka jää nyt ainakin Oulussa pysyväksi. Kysymys on tästä älykkästä robotista, joka hakee vastauksia palvelutarpeisiin ja kysymyksiin. Ja se tieto, mitä kerääntyy siinä asiakastilanteesta, niin tämän OuluBotin älykkyyttä lisäntyy. Ja me ollaan aloitettu ihan tällaisesta bussikorttien saamisesta tai hankkimisesta. Ja nyt sitä OuluBotia laajennetaan kaikkiin Oulun palveluihin. Ja meillä on tässä mukana Kela, sitten naapurikunnista Kempeleen kunta ja sitten on muutama järjestö, paikallinen yhdistys ja järjestö, jotka pohtii. Eli ei ole kysymys vain chatista, vaan paljon älykkäämmästä palvelutuotannosta. Mutta se on meillä nyt kokeilussa ja koko ajan sitä kehitetään ja laajennetaan ja se on käytössä. Ja uskomme, että kun tätä älykästä palvelua, se laajenee, niin se pystyy palvelemaan nopeammin meidän asiakkaita ja kuntalaisia. Ja se on meillä nyt vasta kokeilussa, niin me yllätyttiin, että kuinka paljon jo ihmiset sitä käyttää. Vaikka me ei olla lanseerattu eikä mainostettu sitä. Ja tietysti me toivomme siihen, että tämä botti kehitetään vielä niin, että ei se vain vastaa kysymyksiin, vaan se myös kertoo, että oletko huomannut, että tätäkin sinä tarvitsisit tai tämäkin olisi hyvä asia ottaa siinä elämäntilanteessa huomioon.

Robin: Tässä on tosiaan kaksi erinomaista esimerkkiä tällaisista erityyppisistä alustoista, joissa kaupunki, kunta pystyy ihan uudella tavalla osallistamaan sekä kuntalaisia että myös näitä palveluiden tuottajia tässä kaupunkipalveluiden ja kuntapalveluiden ympärillä. Miten hankalaa se on mahdollistaa tätä, että tällaiset innovoivat yrittäjät pääsisivät helpommin mukaan tähän?

Jyrki: Tähän ottaisiin esimerkiksi opetuksen ja kasvatuksen ja tämän DigiOne-alustan, josta jo pari kertaa on ollutkin puhetta. Niin siellä on jo lähtökohtaisesti suunniteltu, että meillä on DigiOne-ydinmoduuleja, kuten esimerkiksi oppilaitoksen vuosisuunnittelu. Sitten on tällaisia DigiOne-vaikutteisia moduuleita, vaikkapa kodin ja koulun yhteistyö. Ja sitten on tällaisia kaupallisia moduuleita, mitä ei ole mitenkään määritelty, vaan on tarjolla tällainen rajapinta, johon kaupalliset toimijat, innovaattorit voivat tuoda oman moduulinsa. Ja se pääsee kiinni, tietysti protokollan mukaisesti, niihin alustassa oleviin tietoihin. Eli tämä DigiOne tulee tarjoamaan tavallaan paalupaikan myöskin kolmansien osapuolten innovaatiolle. Ja se, mikä on tärkeää, on se, että jo ennen kuin koko alusta tulee tuotantoon, ja tämä on suunniteltu toimimaan näin, että se ei ole semmoinen jälkimainingeissa keksitty asia.

Päivi: Kyllä tämä esimerkki, mikä tässä kerrottiin järjestelmästä, niin se on ihan totta kaupungeissa ja kunnissa, että kunnatkin on niin riippuvaisia olemassa olevasta tietojärjestelmästä ja sen mahdollisuuksista, että ne paikallisesti tarvittavat innovaatiot, niin niitä ei välttämättä pystytä edes toteuttamaan. Miten tällaiset järjestelmät sitten pystyvät avautumaan tai ne rajapinnat pystytään aukaisemaan, niin kyllä meilläkin kokemusta siitä on, että en tiedä kuinka suuri kaupunki pitäisi olla, jotta joku suuri toimittaja lähtisi kehittämään asiaa tai avaamaan omaa järjestelmänsä.

[pirteää elektronista musiikkia]

William: No sitten, jos miettii semmoista, että ketä pitäisi valita, onko mitään tämmöistä ideologista väliä, että valitseeko tämmöisen Microsoftin tai Facebookin kaltaisen ison toimijan vai suosiiko ikään kuin kansallisia toimijoita? Onko tässä mitään semmoisia, miten kunnat ja kaupungit tämmöistä kysymystä ajattelee, että halutaanko viedä valtaa pois näiltä isoilta vai onko vaan helpompi olla niissä ekosysteemeissä, missä kaikki muutkin asiat jo toimii?

Päivi: No ehkä se ratkaiseva kysymys on varmaan sitten se, että kuka sen datan omistaa ja kuka sitä hallitsee ja miten sitä tietoa hyödynnetään. Ja kenelle se omistajuus, vaikka se on kaupungilla, niin kuka sitä oikeasti sitten hallitsee, kellä se hallinta on. Näissä monissa järjestelmissä, niin ne on rakennettu niin suljetuiksi, että se rajoittaa kuntien toimintaa. Mutta totta kai me mielellään käytettäisiin paikallisia tai suomalaisten yritysten, alan yrityksen tarjoamia järjestelmiä tai tuotteita, mutta istuvatko ne sitten tähän kansalliseen kokonaisuuteen tai siihen jo kunnassa olevaan, aikojen saatossa hankittuun järjestelmään. Niin tämä haastaa kyllä sen.

Jyrki: Itse näkisin, että me ollaan tällaisen virstanpylvään edessä. Ja edustamani Kuntien Tiera on nyt 10 vuotta vanha yritys. Ja silloin kun Tiera lähti liikkeelle, niin kunnissa kaikki tietotekniikka oli tällaista paikallista on-premises-tietotekniikkaa. Eli ensin ostettiin laitteet ja sitten ostettiin ohjelmistot ja sitten niitä pyöritettiin itse kunnan sisällä. Ja nyt pari kolme vuotta sitten on käynnistynyt kunnissakin siirtymä kohti pilvipalveluita. Jotka itse asiassa on lähteneet liikkeelle Microsoftin ja Googlen tuottavuustyökaluista, jotka on havaittu kunnissakin tosi hyväiksi. Mutta jos mennään kunnan toimialasovelluksiin, niin siellä on tosi paljon todella vanhentuneita sovelluksia. Nyt työllisyyden hoito siirtyy kuntiin vuonna -24 ja tämä keskeisin urasovellus on otettu käyttöön ensimmäistä kertaa vuonna -98. Sehän on hyvänen aika viime vuosituhatvuoden puolella. Ja mitä tämä pilvisiirtymä tarkoittaa on se, että nyt seuraavien vuosien aikana myöskin nämä kuntien substanssisovellukset siirtyy sieltä on-premises-maailmasta pilveen. Ja se mahdollistaa nyt sitten siirtymisen tämmöisiin valtakunnallisiin alustoihin. Ja kun puhutaan toimialakohtaisuudesta, niin silloin nämä substanssialustat pitää kehittää nimenomaan Suomessa suomalaisen lainsäädäntöön sopiviksi. Ja esimerkiksi joku vaikkapa lastensuojelu, niin eihän sellaista toiminnallisuutta mistään Googlen vakioalustasta löydy, vaan se on meidän rakennettava. Ja se on nyt tämän 20-luvun tehtävää, että siirrytään kunnissakin pilviratkaisuihin, jotka on moderneja, tietoturvallisia ja tukee sitä toimintaa.

Robin: Moni kaupunki, kuntalainen on esimerkki valinnut tämän Google Classroomin tämmöiseksi työskentelyympäristöksi. Ja tässä yhteydessä ollaan nostettu esille just niitä kansallisten yritysten haasteita päästä mukaan tämmöiseen oppimisympäristöpeleihin. Miten te näette itse, että just tämmöiset vastaavat uudet toiminnot haastaa tätä kuntasektoria nyt tämmöisinä tarjottavina palveluina, jotka on tosi helppo ottaa käyttöön?

Jyrki: Jos ajatellaan oppimissektoria, niin meillä on vasemmassa kädessä tämmöisiä tosi keskitettyjä asioita eli esimerkiksi rekisterit, joita on yksi per koulutuksen järjestäjä. Ja oikeassa kädessä sitten taas on hyvinkin tällaista voisiko sanoa kuluttajahenkistä tarjoamaa, esimerkiksi erinäköisiä oppimispelejä tai oppimisappeja matematiikan tai kielten oppimista varten. Ja näitä on kymmeniä, näitä on jopa satoja. Niitä tehdään Suomessa, niitä tehdään ulkomailla. Ja sillä puolella on siis tosi paljon tarjontaa. Eli nämä rekisterit vasemmassa kädessä, niitä on yksi, mutta niitä oppilailla olevia appoja on tosi paljon. Mikä on hyvä, mutta se on myöskin sillä tavalla haaste, että opettajat joutuu tietysti sitten miettimään, että miten näitten kanssa eletään, että jos niitä on liikaa siellä luokassa, niin päästäänkö sitten samaan suuntaan vai ei. Mutta varsinkin just appoja ja pelejä ja muita, niin niitten kehittämiseen suomalaisiakin yrityksiä kannustaisin.

Päivi: Niin. Ja sitten vielä sanoisin tämän opetuspuolen siellä, että meillä tehdään opetussuunnitelmat kuntakohtaisesti ja sitten Opetushallitus vielä totta kai antaa tavoitteet, sisällöt, mitä pitää tavoitella ja mikä on pyrkimys. Ja sitten tietysti puhumattakaan, mitä lainsäädännössä sanotaan. Niin tietysti herää sitten se esimerkiksi, että perusopetus on Suomen sivistysvaltion paras juttu, mitä on tehty, että lapset ja nuoret saa hyvää koulutusta. Niin miten taataan sitten, että näissä uusissa oppimisympäristöissä kaikki oppilaat pysyy mukana.

Robin: Jos tähän loppuun vielä, niin miten te näette, että mitkä on ne keskeisimmät asiat, mitkä pitäisi muuttua, jotta kunnat ja kaupungit voisi saada vielä enemmän irti näistä eri alustaratkaisuista? Ja tavallaan päästä kohti näitä tavoitteita ja kohti näitä järjestelmiä, tai sanotaanko kohti sitä 2030-luvun kuntaa?

Päivi: Kyllä mä sanoisin, että kun mennään sinne 30-luvulle ja ajatellaan siitä eteenpäin, niin jokaisen kunnan pitäisi ehkä strategisesti asettaa tällaisia tavoitteita, että mihin ne pyrkii, mitä ne haluaa. Vaikka ne on vähän julistuksenomaisia sloganeitakin. Mutta kuitenkin mä olen oppinut, että sillä kaupunkistrategialla, mitä siellä kerrotaan, mitä sillä tavoitellaan, niin se jalkautuu vuosittain talousarvioissa ja ohjelmissa ja suunnitelmissa ja loppu viimein sinne työntekijän, viranhaltijan työhön. Että ehkä meillä kunnissa täytyisi ottaa strategisesti nyt entistä enemmän haltuun tämä, että mitä me haluamme olla 2030-luvulla.

Jyrki: Itse nostaisin tärkeimmäksi asiaksi kuntayhteistyön. Eli aikaisemmin jo mainitsin, että tämä kuntakenttä on hirmu fragmentoitunut. Ja jos kuvitellaan, että sata kuntaa päättää pistää yhden asian kuntoon ja pistää siihen miljoona euroa, niin se on sata miljoonaa euroa ja sillä saadaan vain yksi asia kuntoon. Mutta jos laitetaan kerralla kuntoon yksi asia ja se jalkautetaan sataan kuntaan, niin se saadaan tehtyä parilla kolmella miljoonalla. Eli nyt puhutaan tosi isoista rahoista. Eli tämä kuntayhteistyö ja sen edistäminen, että tehdään yhteisiä alustoja, ei keksitä sitä pyörää uudestaan joka ainoassa kunnassa, niin mä luulen, että se tulee olemaan yksi tärkein menestymiskriteeri seuraavien kahdeksan vuoden aikana.

William: Kyllä. Toivotaan, että näin käy. Ja tässä vaiheessa iso kiitos osallistumisesta molemmille. Tämä oli mielenkiintoinen katsaus siihen, missä mennään.

Jyrki: Hienoa, kiitoksia.

Päivi: Kiitoksia.

Robin: Kiitos.

[pirteää elektronista musiikkia alkaa soimaan taustalla]

Naisääni: Kuuntelit Alustatalouden faktat ja myytit -podcastia. Tämä oli toisen kauden seitsemäs jakso. Päätösjaksossa perataan virtuaalisten alustojen viimeiset myytit. Jos pidit tästä ohjelmasta, muista seurata ja arvostella podcastia Spotifyssa tai tilaa ja arvostele ohjelma Apple Podcastissa, niin muutkin löytävät ohjelman pariin.

[musiikki vaimenee]